

TEN STRIJD!

De betooging is geeindigd en wat nu? De armen kruisen, den strijd opgeven en wachten tot wanneer het de heeren bourgeois belijft ons het Stemrecht te schenken? Laat ons dan maar gerust een wissel trekken op de eeuwigheid.

Gelooven dat wij onze rechten bekomen zullen, zonder slag of stoot, is de burgers niet kennen en niet weten wat het Algemeen Stemrecht is. De eersten vreezen zooveel van het laatste als wij er van hopen.

Algemeen Stemrecht is geen bloote formaliteit, waarbij de meerderjarige burgers, eens alle 4 jaar het genoegen nemen een bulletijn in de stembus te steken en die dan voor de rest zonder gevolgen blijft.

De deelname van het volk aan den staatkundigen strijd moet noodzakelijk terugslaan op den stoffelijken toestand van de arbeidende klasse.

Het Algemeen Stemrecht is niet alleen de uitbreiding van het politiek leven, 't is eene hervorming in de richting en het doel der staatkunde zelve.

Wat was de politiek tot hiertoe?

De regeling der algemeene belangen? Volkstrekt niet, de politiek was de uitdeeling van plaatsen door de eene of andere klik aan 't bewind, aan de zonen, neefjes en vrienden.

De politiek was de kunst om de schatkist te plunderen, den Staat te versterken tot eene forteres der belangen van de hooge finantie, de uitgaven te verhoogen naarmate de verkwistingen toenamen, alle lasten op 't volk te leggen en doof te blijven voor elk protest van zijnentwege, of de bourgeois tegen de werklieden te beschermen bij elke poging tot verzet dezer laatsten.

De politiek, in een woord, is de vertegenwoordigster geweest der intresten van de groote burgerij, met Algemeen Stemrecht wordt zij de zaakwaarneemster der algemeene belangen van den arbeid, den handel, de nijverheid, wetenschap en kunst, ten koste der voorrechten van stelen, schacheren, en uithongeren der hooge finantie.

Dit is het juist wat de bourgeois en hunne regeering vreezen, dat is de reden waarom ze nooit onze rechten goedwillig zullen schenken.

Wij wisten het, nooit of nooit hebben wij ons daar illusiën over

gevormd en geen enkele werkman met ons,

Gentenaar-Fondsenblad en andere papenbladen begaan dus doodeenvoudig eene ezelarij, als ze vertellen dat de werklieden van Brussel gekomen zijn zonder het stemrecht in den zak.

Als we met 't stemrecht van Brussel wilden komen, moesten wij het er met geweld gaan halen, en dat lag in onze bedoelingen niet, dat was noch verstandig, noch politiek. Wij hadden gezegd: wij zullen vredelievend zijn en wij zijn het geweest. Dit toont onze macht, onze organisatie, onze politieke wijsheid, dat is de waarborg van onzen triomf.

Een feit kunnen de burgersbladen niet loochenen en 't is juist het gewichtigste, namelijk dat het aantal manifestanten in 4 jaar tijds meer dan verdubbeld is.

Dit toont eenvoudig dat wij eene goede, rechtvaardige zaak voorstaan en de toestanden met ons zijn. Die zulks niet ziet is blind, die het niet zien wil is een dommerik!

De betooging was dus eene episode, eene passage in den strijd om Algemeen Stemrecht, eene revue onzer krachten ter verwittiging aan de bourgeoisie en de

regeerders, die noodig en nuttig is geweest.

Heeft het schouwspel der zeventigduizend manifestanten de regeering onverschillig gelaten, de burgersbladen tot domme spotternij aangezet, of verbergen die onverschilligheid en spotternij den schrik?

Ons is het om 't even, wij kennen onze krachten. De manifestatie van zondag heeft onzen moed verhoogd, onze overtuiging versterkt, zij zal onzen ijver verdubbelen.

Ten strijd, soldaten van het recht! Geene ontmoediging, geene verzwakking, geene rust!

De strijd voor de werklieden, de aanhoudende, rusteloze propaganda is lastig, wij weten het. Maar vergeet niet dat de slavernij, de eeuwige onderdrukking even zwaar, ja zwaarder en vooral vernederender is.

Vergeet het niet, mannen, en daarom geene rust.

Wanhoopt niet, de vermoeidheid overwonnen, den strijd met meer vuur dan ooit aangevat; is de kamp zwaar, de overwinning zal des te schooner zijn.

Vooruit, manifestanten van zondag, vooruit, pioniers van 't Algemeen Stemrecht! Vooruit en weg met het stelsel der verkochten!

ORTE
arpel »
vinder
Char-

en deur-
it. »
zoekt
en loon
enagel,

Scheel
w hoofd
Pilu-
HERRY.
en allo

EMEN
iwen

den ei-
e groote
vergade-
oyson. »
aan bo-
r.

ANDEL-
in Voor-

EKENIN-
en wegen
8, Brug-

IT

fr. 2,00
— 3,25
— 5,50
— 3,25

atst aan

erk wor-

et gezon
Redactie
alles wat
g en ver-
e zenden
it. GENT.

aat 198.

DEPOT : bij P. Bruss, apotheker, Noordstr., 37,
bij G. Daxoox, apotheker, Burchstr., 38, en bij
Fernand Dierckx, Magelstr., 31, te Gent.

Het praatje der leiders.

Les clichés sont conservés.
De afdrucken worden bewaard!

Ten einde de Betooging van 10 Augusti hare ware beteekenis te ontnemen, hebben de burgersbladen al het mogelijke beproefd.

Volgens *Le Journal de Bruxelles* was het aantal manifestanten onbeduidend, zoo wat 6000, volgens anderen, de ernstige *Indépendance* inbegrepen, waren er wel 40 duizend, maar 35 duizend daarvan kwamen alleen om een plezierreisje te maken; groot of klein, talrijk of niet, zegt *Le Bien Public*, de betooging is het werk van eenige leiders, die de werklieden gouden bergen beloven, en als zoodanig geven wij geen haarbreed toe.

Het werk der leiders, daar hebben wij het! Laat ons eens zien wat daar van is.

Elke beweging wordt geleid, dat is ontegensprekelijk; eene duivenmaatschappij en andere liefhebberijclubs hebben hunne voorzitters of leiders.

Maar een andere zaak is het, of eene maatschappij of eene beweging ontstaan kan, zonder *motief* of prikkel? Wij meenen neen.

Indien het ons morgen inviel op te treden als leider en eene beweging op touw te zetten voor de landverhuizing naar de maan, of om het kostuum van vader Adam, het vijgenblad inbegrepen, weer in de mode te brengen, dan zouden al onze meetings zeker en vast hoogstens door liefhebbers van de lol worden bijgewoond, maar nooit kwam er van de beweging iets ernstigs, omdat het motief zelve die hoedanigheid ontbreekt.

Waarom dan nog dit zouteloos praatje, dat de leiders de beweging maken, wanneer zij inderdaad slechts de produkten zijn van den tijdgeest, van eene openbare behoefte door een aantal personen gewild, een gedachtenstroom die hen op den voorgrond dringt, zonder hunne berekening, dikwijls tegen hun wil en ten hunnen schade?

Heeft men nog niet genoeg aan de herhaalde proeven, dat het onschadelijk maken der leiders eener beweging, vol-

strekt in niets het principieel treft, maar veelal dient om het meer te verbreiden en zijne aanhangers te verstoren?

Is dat geen voldoende bewijs, dat niet de leiders maar de ideeën de bezielende kracht zijn van de groote maatschappelijke hervormings bewegingen?

De cliché is oud. Sedert jaren hooren wij bij het uitbreken van elke werkstaking, bij het op touw zetten van elke volksbeweging: 't zijn de leiders geweest.

Uitstekend, mijne heeren, maar waarom komt gij niet leiden tot het goede gelijk wij tot het kwade.

Als dit alles ons werk is, wel dan hebt gij tien voren bij ons, om het te vernietigen. Wie zijn toch de volksleiders?

Arme drommels, letterzetter, wevers, spinners, vlasbewerkers, zonder geld of zonder invloed, zonder officieele macht, of zonder zoogenaamde hoogere studiën gedaan te hebben.

En gij hebt toch uwe doktors en filosofen, in alle mogelijke vakken, uwe rechtsgelcerden en economen, uwe priesters, gendarmen en soldaten.

Gij kunt plaatskens en gunsten uitdeelen, het zwak der menschen involgen en hem overladen met kruiskens en strikken.

Wij waren lang schier zonder zaal en telden twaalf volgelingen, gij hebt eene zaal in elke kerk, propagandisten zijn geheel uw leger priesters, paters en nonnen, gij hebt uwe journalisten die al schrijven wat gij wilt. Zegt, wat verlangt gij nog meer?

Wij sluiten niet eens onze zalen voor u. Onze meetings zijn openbaar, wij beloven u bescherming en eerbied als gij wilt komen spreken, en gij komt niet.

Zegt, kluchtspelers, wilt gij de massa dan niet leiden? Ziet gij er geen kans aan?

Gij beweert toch dat er bij de arbeiders te stelen valt, uit te buiten, reisjes te maken op hunne kosten.

Is dat niet prachtig? Gij houdt daar niet van, welnu goed, komt dan op het spreekgestoelte, ontmaskert de dwalingen van het Socialisme en de diefstallen

en uitbuitingen van hen die het aanpreken.

Dat is uw plicht en gij doet het niet.

Gij zijt lafaards, ziet ge!

Dat is kras gezegd, maar toch waar. Gij hebt liever van uit uwe burealen te lasteren, te liegen, gij wordt er voor betaald. Het is ook het gemakkelijkste.

Maar of het ten slotte voordeel is voor uwe zaak zal de toekomst leeren, want al degenen die ons nu lezen, verstaan en weten bij ondervinding dat wij waarheid spreken.

Waarom treedt gij niet op als leiders en schenkt gij 't volk zijne rechten niet?

Het ware dan zoo gemakkelijk uwe macht te vestigen met de goedkeuring der door u geleide en verlichte massa.

Zegt het maar ronduit, heeren groot-sprekers, er is geen oogskens vet op die leiding. *That is the question.*

Wat is het resultaat?

Eenige bekrompen menschen, die het groot gewicht der betooging van verleden zondag niet begrijpen, hebben zich ge wis reeds afgevraagd: « Welnu, wat is het resultaat, wat hebben de manifestanten er mede gewonnen? »

Wij aarzelen niet te zeggen: Het resultaat is hetgeen wij verhoopten.

Wij wisten wel op voorhand dat het Algemeen Stemrecht daardoor als bij tooverslag niet zou worden vergund; daartoe is de regering te slecht en de klasse die haar op den troon zet veel te bekrompen en te egoïstisch, maar wat wij wilden bereiken is: dat gansch het land **gedwongen** werd van die grootsche beweging notitie te nemen. En dat heeft het gedaan.

Er is geen blad, hoe reactionnair, hoe anti-volksgezind het ook wezen moge, of het heeft deze week *verplicht* geweest over het Algemeen Stemrecht te spreken. Hoe logenachtig ook de berichten zijn die zij gaven, hoe ook sommige gazetten hun best deden om het gewicht der manifestatie te verkleinen, het feit alleen dat gansch de pers zich gedwongen voelde er

mand te bederven. » De hofgezinden of Starosten lieten — gelijk dit ook elders wel geschiedt — het volk de kastanjes uit het vuur halen om ze daarna in alle gemoedelijkheid op te eten.

Toen nu de opstand ten ongunste der insurgenten (opstandelingen) uitviel, hadden de Starosten ten minsten den uiterlijken schijn bewaard, en de overwinnaar kon hun niet te lijve gaan. Zij verloren er niets bij, en konden zich bovendien nog de gunst van het Russische hof verwerven, als zij voortgingen met hondsche te kwispelstaarten. Wat bekommerden zij zich om het lot des lands en van het arme, onderdrukte volk?

De Russische regering dus liet, nadat de opstand met de laaghartigste middelen onderdrukt was, niets na om de nationaliteit des volks te vernietigen.

Met deze taak belastte zij twee mannen, van wie zij vooruit wist, dat zij er volkomen berekend voor waren. De een, generaal graaf van Berg, in het koninkrijk Polen, bediende zich, om den wil zijner regering na te komen, van de mildste en humanste middelen; de andere, generaal Murawiew, in Lithauwen, handelde met onverbiddelijke gestrengheid en de uitgezochtste wreedheid. Hij kon dit des te schandelijker en te laaghartiger doen, daar hij niet in die mate, zooals zijn kollega in Polen, de blikken van het beschaafd Europa op zich gevestigd had.

geheel de week door, allerlei berichten over mede te deelen, bewijst welke ontzaglijke indruk zij heeft gemaakt.

Welnu, werklieden en lezers, dit was al hetgeen er wij van verwachtten, en wie van al de manifestanten beklaagt zich die algemeene revue onzer strijdkrachten te hebben medegemaakt?

Niemand! Al wie zondag in Brussel was gevoelde zich groot, iedereen verkreeg het bewustzijn van macht, en was trotsch tot het groote leger der strijders voor het volksrecht te behooren.

Ondanks het vreeselijk onweer dat ons uiteen joeg, is iedereen verheugd en opgewekt naar zijne haardstede teruggekeerd, met het vast besluit dapperder dan ooit te strijden tot bereiking van het schoone doel.

Mannen! acht dagen zijn verlopen sinds de verkondiging van den grooten volkswil.

Wachten wij niet tot wanneer de regering der bevoorrechten het zal believen over onze rechten te spreken. Bij ons is er geen spraak van rust noch vacantie.

Van zondag af weer allen op de bres. In alle plaatsen waar er reeds vereenigde voorstanders van het Algemeen Stemrecht zijn, moeten er weer *maandelijkse* voordrachten en meetings worden ingericht, en elke stad waar eene afdeling bestaat, moet in zijne omgeving, in de naastliggende plaatsen of gemeenten zien te dringen en er de propaganda voortzetten.

De volksverdrukkens denken dat wij ons door hunne stijfhoofdigheid zullen laten ontmoedigen, maar zij rekenen mis. Het volk is wakker geschud en zal die schoone beweging niet meer laten inslapen.

Vooruit dus voor ons recht!

Wij willen het veroveren langs wettelijke en vredelievende weg.

Maar verhindert men ons ook dat, en wordt het volk gedwongen zijn recht stormenderhand te NEMEN, welnu dan zal het toch nog wat meer weten te winnen dan zijn kiesrecht.

Terechtstellingen, inbeslagnemingen, verbeurdverklaringen, buitengewone belastingen, verbanningen naar Siberië, waren aan de orde van den dag. Zijn doel was, zooals hij zelf verklaarde, het Poolse en katholieke bestuur in zijn gouvernement volkomen uit te roeien. Aan het Russisch hof was men te zeer met hem ingenomen, om niet al zijne handelingen goed te noemen.

Michaël Nikolajewitsch Murawiew was in 1793 te Moskou geboren. Hij kreeg eene voortreffelijke opvoeding en onderscheidde zich van zijne medescholieren door een vlug bevattingvermogen en een goed geheugen. Maar reeds in zijne jeugd openbaarde zich zijne neiging tot hardheid en wreedheid. Zoo had hij eens op een dag eene kat van haren staart en hare voorpoorten beroofd, en verlustigde zich in de stuiptrekkingen van het smartelijk gemartelde dier.

Toen Murawiew zijn zeventiende jaar bereikt had, trad hij in het leger waar hij het reeds na vijf jaar tot kapitein bracht. Hij diende dan in den Kaukasus en werd in 1819 naar Khiwa gezonden, over welk land hij belangrijke berichten in 't licht gaf. In den tusschen Rusland en Perzië uitgebroken oorlog werd hij tot generaal-majoor bevorderd. In 1830 verkreeg hij in den Poolschen opstand het kommando der Lithauwer grenadierbrigade en bevocht met deze de overwinning bij Kasiemierz, waardoor hij tot luitenant-generaal

Feuilleton van « ALGEMEEN STEMRECHT » 1

DE SLACHTER VAN LITHAUWEN (1)

Episode uit den Poolschen opstand

DOOR

K. HANNEMAN

De verschrikkelijke onderdrukking, waaronder de Polen van den kant der Russen hadden geleden, had het ongelukkige volk in den aanvang van 1863 tot opstand gedreven. Het oogenblik, het Russische juk voor altijd te verbreken, scheen eindelijk gekomen. Lodewijk Mieroslawski was uit Frankrijk gekomen en vuurde het volk van Polen en Lithauwen tot den strijd aan. De geheime nationale regering benoemde hem tot diktator, en verleende hem onbeperkte volmacht. Maar hij was in zijne kriegsverrichtingen niet gelukkig en moest reeds na eene reeks van gevechten in Februari uit het land vluchten. Een gelijk lot trof zijn opvolger Marian Langiewicz.

Onder de leiding der nationale regering alleen werd nog de strijd voortgezet. Zooals later in Turkije, hielden de Russen toen ook huis in Polen en Lithauwen.

(1) Lithauwen is eene landstreek in het westen van Rusland, het maakte in het begin dezer eeuw een deel van het koninkrijk Polen uit.

Dat me
geerende
het wach
begint
dubbel

Boe

In een
bondig de
kleinen l
ook een v
van den l

Een bo
genswaar
dagen ver
bekomt h
boer in w
loon, een
bed, de
koei- of
boven dit

Den k
pataten
en aardap
wel gaat,
pap en al

En dat
hem, die
beult me
dorschen

Is het
de verlor
En on
de buiter
zult ge z

Dat is
dat ze ni
wezen, i
kelijker

Is de
meer on
omdat h
rosbif en
naar bin
hij is zo
als drij

Wat z
er eene
De werk

bevorder
Warsch
buitenge

In het
met eene
belast, v
de Russi
en werd
infanteri
gens sub

In 184
droeg m
Kaukasu
halfjaar

verover
stand op
raal de
reizen in
weder in
(einde 18

geheime
en de l
voorbere
verkleed

Warsch
van het
zijn beve
nachts i

Zonde
St-Peter
keizer v
nige da
« tot bes

Dat men het overdenke, hoe de regeerende klasse ook handele, vooruit is het wachtwoord! **Van Zondag af, begint de agitatie met verdubbelde kracht!**

AAN DE Boerenwerklieden

In een vorig artikel schetsten wij, kortbondig den ellendigen toestand van den kleinen landbouwer; thans willen wij ook een woordje spreken over het leven van den boerenknecht.

Een boerenknecht! Is er wel beklaagenswaardiger mensch te vinden? Heele dagen verricht hij paardenarbeid, en wat bekomt hij in vergelding? Wie bij den boer inwoont, krijgt 5 tot 6 stuivers dagloon, een stroozak of wat bussels hooi tot bed, de schuur of een hoekje van den koei- of paardenstal tot slaapkamer, en boven dit alles den kost.

Den kost zeggen wij: 's morgens, pataten met roggebrood; 's middags, pap en aardappelen met azijnsaus, en als het wel gaat, een stukje varkensspek; 's avonds pap en als afwisseling pataten.

En dat heet men den kost geven aan hem, die zich 13, 14 tot 15 uren daags afbeult met spitten, kruien, pikken of dorschen!

Is het wel mogelijk met zulke spijsen de verloren krachten te herwinnen?

En ondanks zulk gemeen voedsel, zijn de buitenlieden toch frisch en blozend, zult ge zeggen.

Dat is waar; doch wie zal bewijzen, dat ze niet gezonder, niet kloeker zouden wezen, indien hun deugdelijker en smakelijker eten werd opgediend?

Is de pastoor uwer gemeente, b. v., meer ongesteld dan gij, arme drommels, omdat hij dagelijks een uitgelezen stuk rosbif en eene lekkere flesch wijn heeft naar binnen te zenden? Voorzeker neen; hij is zoo gezond als een blik, en zoo dik als drij boerenknechten te samen.

Wat zien wij, zoo het ongeluk wil, dat er eene besmettelijke ziekte uitbreke? De werkmenschen zijn de eerste slacht-

offers. Waarom? Omdat ze te veel uitgeput, te flauw van constitutie zijn, gelijk men zegt; dat is, omdat de spijsen, die ze dagelijks gebruiken, niet voedzaam genoeg zijn.

En nu de gehuwde boerenwerklieden. Deze wonen bij den pachter niet in, en werken dus in daghuur. In den winter ontvangen zij, boven den kost, 6 à 7 stuivers daags; 's zomers, 11 à 12 stuivers, volgens het werk, en in uitzonderlijke gevallen fr. 1,25.

Wat al ellende moet er met zulk inkomen niet geleden worden! Maar zoo'n som is nauwelijks voldoende voor het onderhoud van kleeren en den aankoop van winkelwaren. Waar blijft dan huis-huur, vuur en licht? En indien de *goede god* u dan komt beproeven — zooals de mijnheer de pastoor wel eens schaamteloos beweert — door het overzenden van de eene of andere ziekte? Wat dan? sterven bij gemis aan geneeskundig hulp! omkomen door gebrek en ellende!

Wel, vrienden boerenarbeiders, uw lot is verschrikkelijk! Gevoelt ge niet, dat niemand het recht heeft, u zulk martelaarsleven op te leggen?

Maar het paard, de koe, de os van welkdanigen landman hebben het beter dan gij; *die*, ten minste, hebben verzekerd voedsel in overvloed, en bij de nietigste ongesteldheid, wordt voor hen de hulp van den veearts ingeroepen.

En indien de boer voor u geen werk meer heeft, of wanneer ge de krachten niet meer bezit om zijnen arbeid met goed gevolg te verrichten; nog eens, wat dan? Bedelen?

Bedelen, ja, vrienden, zietdaar uw eenigste en uiterste toevlucht! want bedelen is het toch, onderstand moeten vragen aan het bureel van weldadigheid.

Bureel van weldadigheid! Elkeen weet genoeg wat zulks beteekent. Staat men goed met burgemeester, schepenen, pastoor, armmeester, champetter zelfs, is men kruiper of schijnheiligaard, wel dan heet men braaf en oppassend, en dan ook bekomt men om veel te zeggen, 2 tot 3 fr. per week, 42 à 43 centiemen daags bijgevolg, en dubbel gelukkig, wanneer men,

door bijzondere aanbeveling zulken onderstand geniet.

Ja, gelukkig zeggen wij, want die niet wel staat met de *heeren van de wet*, bekomt weleens, de eene 50 centiemen per week, de andere, een brood per twee dagen!

Welnu, is dit alles niet schreeuwend, niet wraakroepend?

Van kindsbeen af, dagelijks werken als een beest, niet als mensch, maar als slaaf; zwoegen voor een bespottelijk huur, een huur zoo klein, dat men aan vrouw en kinderen onmogelijk het hoogst noodige kan verschaffen; voor bed eenen stroozak, en als woon eene ellendige hut bezitten, en dan in zijn ouden dag, tot loon voor al dat lijden, voor al die ontbering, voor al dien kommer en ellende, de vereelde hand moeten uitsteken en smeeken om eene bete broods!

Zegt, vrienden, werklieden, schrikt gij niet bij de gedachte dat gij oud wordt, en ge dus den tijd nadert, waarop het u onmogelijk zal zijn in het onderhoud te voorzien, niet van uw gansch gezin, maar zelfs van u alleen?

Bedelen of verhongeren is al wat u dan te wachten staat; bedelen of verhongeren, als er werk genoeg is om eenieder bezig te geven, indien de arbeid goed wordt geregeld; bedelen of hongeren, als er personen zijn die miljoenen en miljoenen in hunne geldkas opstapelen, omdat ze niet meer weten wat er mee aan te vangen, en er geld genoeg is in de wereld, om aan elk huisgezin een jaarlijksch inkomen van ruim fr. 3000 te verzekeren!

Daarom, duizendmaal gevloekt zij de maatschappij die zulke toestanden, zulke onrechtvaardigheden schept en staande houdt!

Elkeen, die werken wil, moet van zijnen arbeid kunnen bestaan, van zijn leven kunnen genieten en kommerloos zijnen ouden dag te gemoet zien. Zoo willen wij het, Socialisten, zoo willen het alle volksvrienden met ons, zoo willen het ook al degenen, die het hart op de goede plaats dragen.

Gij, werklieden van den buiten, zult ons, werklieden der steden, meehelpen om dien driedubbelen wensch te kunnen verwezenlijken. Onze klachten zijn de-

zelfde als de uwe; uwe verdrukking, uwe ellende zijn nog grooter dan de onze; de hervormingen, waarvoor we strijden, zijn niet enkel ten voordeele van ons, maar ook ten voordeele van U.

Onder die vele hervormingen zijn b. v.:

1° De afschaffing der loting en der staande legers. Elke soldaat. Geen kazernleven meer. Elke meerderjarige Belg, rijk of arm, zou op kosten van den Staat, te zijner wapens en kleederen ontvangen. In iedere gemeente of stad zouden officieren moeten verblijven, en onder het toezicht dier officieren, zouden de jongelingen 's zondags hunne exercitie moeten leeren. Zóó is het sselsel van Zwitserland, en Zwitserland heeft een der beste legers van Europa.

2° De verzekering van den werkmans tegen de ongevallen op het werk.

3° Het schenken van een pensioen aan alle oude en gebrekkelijke werklieden. De gelden, hiertoe noodig, zouden gemakkelijk gevonden worden op de miljoenen, die men jaarlijks verkrist aan het huidige leger en de forten.

4° Het afschaffen der patenten, van elke belasting op de etelijke waren, en het leggen der lasten uitsluitelijk op de rijken.

5° De regeling van den arbeid.

Deze en andere verbeteringen, te talrijk om ze hier neer te schrijven, kunnen wij slechts bekomen door het ALGEMEEN STEMRECHT, omdat alleen dan het eigenlijke volk maar zal meester zijn, en het ook alleen dan de wetten zal kunnen maken gelijk het wil.

Moed dus, vrienden van den buiten, en dapper meegestreden tot het veroveren van dat natuurlijk en kostbaar recht!

Gaat, waar het mogelijk is, naar onze Meetings, leest en verspreidt onze bladen.

Pijltjes en Schichten.

« **De Gentenaar** » zegt dat de werklieden zonder 't Stemrecht in hunnen zak van Brussel zijn gekomen.

Mogen wij aan de flambeewdrager vragen of hij soms een bedevaartganger kent die reeds met den hemel in zijnen zak naar huis is gekomen?

aangesteld, om hem rapport over bovengenoemde patriotten te brengen.

« Nu, » vroeg de kommandant den binnentredende, « wat doen de gevangenen? »

De schurken zijn zonder twijfel zeer terneer geslagen?

« Ik kan dat nu niet juist van hen beweren, Excellentie... » antwoordde de officier.

« Zoo, niet? » onderbrak hem zijn meerdere.

« Zij hebben wellicht hoop, van de galg af te komen. Maar dat zal niet gebeuren. Weet, Mijnheer, dat ik reeds hun lot beslist heb. »

Maar gij hebt mij nog niet verteld, wat zij doen. Deze rusteloze Lithauwers kunnen toch onmogelijk den heelen dag met niets doen doorbrengen? »

« Dat is waar, Excellentie. De gevangenen hebben ook hunne bezigheid. Sommigen schrijven aan hunne familie... »

De officier draalde hier.

« Nu, en de anderen? » vroeg Murawiew.

« De anderen spelen in 't geheim kaart. »

« Hoe? » stoorde de generaal op. « Gij veroorlooft die schurken dit tijdverdrijf en gij weet toch, dat ik het kaartspelen streng verboden heb? »

(Wordt voortgezet.)

bevorderd werd. Ook bij den aanval op Warschau (1831) ontwikkelde hij eene buitengewone stoutmoedigheid.

In het daarop volgende jaar werd hij met eene politieke zending naar Egypte belast, verkreeg dan het opperbevel over de Russische troepen aan den Bosphorus en werd in 1835 generaal van het 5^e korps infanterie. Drie jaren later werd hij wegens subordinatie afgesteld.

In 1848, « in genade weder opgenomen, » droeg men hem het bevel op over het Kaukasische leger, waarmee hij na eene halfjaarlijksch belegering de vesting Kars veroverde. Nu werd hij in den vorstenstand opgenomen, en tot adjutant-generaal des keizers benoemd. Na eenige reizen in Zuid-Europa, kwam hij in 1852 weder in Rusland terug. Tien jaren later (einde 1862) kreeg Murawiew door zijne geheime agenten het bericht, dat de Polen en de Lithauwers zich tot een opstand voorbereiden. Als Poolsch edelman verkleed, begaf hij zich heimelijk naar Warschau, en woonde de samenkomsten van het revolutionaire comité bij. Op zijn bevel werden zijne hoofdleiders des nachts in hunne bedden geworgd.

Zonder verwijl keerde Murawiew naar St-Petersburg terug, en onderrichtte den keizer van het dreigende gevaar. Weinige dagen later gingen 60,000 Russen « tot bescherming van het Poolsche volk »

naar het tooneel van den opstand.

Toen deze zich over geheel Lithauwen verbreidde, benoemde de keizer Murawiew goeverneur van Wilna. Als zoodanig was het, dat — gelijk reeds verhaald werd — de generaal de ongehoordste geweldadigheden verrichtte, die hem in de oogen van elk gevoelend mensch tot een tweeden Nero stempelden, en hem den bijnaam van den « slachter van Lithauwen » deden verwerven. Terwijl hij aan den eenen kant den boeren die zich gewillig onder het Russische juk kromden, eenige verlichting verschafte, verzette hij zich aan den anderen kant met alle macht tegen de opheffing der lijfeigenschap. Het hielp hem echter niets, en reeds den 17^e Maart 1863 moest hij met verbeterden woede ervaren, dat deze alle menschenwaarde vernietigende inrichting opgeheven werd.

Toen Murawiew het keizerlijke schrijven ontving, dat hem beval, de boeren op zijne goederen vrij te laten, moet hij woedend in stukken gescheurd en uitgeroepen hebben:

« Wanneer de honden tot heeren worden, dan worden de heeren tot honden! »

Het was den 18 April van het genoemde jaar, toen Murawiew zich van Wilna naar Kowno begaf. Zijne getrouwe kozakken met de lange lansen en de dieven-

tronies begeleidden den russischen Nero. Talrijke galgen met de lijken van vermoorde opstandelingen stonden langs zijnen weg. Achter hem klonken de verwenschingen der van haren verzorger beroofde vrouwen en kinderen; Zijwaarts lagen de puinhoopen van volkrijke steden en dorpen, die zijne kozakken geplunderd en in brand gestoken hadden.

Ofschoon pas sedert weinige maanden in Lithauwen, had Murawiew reeds niet minder dan 30,000 personen naar de ijsvelden van Siberië laten zenden; in den loop van het jaar werd dit cijfer vier maal zoo groot. Welke mishandelingen deze ongelukkigen te lijden hadden, hoe men hunne vrouwen en kinderen behandelde, valt niet te beschrijven.

De kommandant der Russische troepen was eindelijk, vergezeld door zijne vrouw en zijnen zoon, in Kowno gekomen. Zijn eerste daad bestond hierin, dat hij het vonnis onderteeekende, 't welk dertien der edelste patriotten, die aan den opstand hadden deel genomen, tot de galg veroordeelde.

Het Karmelietenklooster der stad was in eene gevangenis herschapen, en diende dien ongelukkigen, met ongeveer vijftig gevangenen vrouwen tot voorloopige verblijfplaats. De met hunne bewaking belaste officier was zoo even bij Murawiew

Vader geef mij de maan. — *La Flandre* eischt de maan van ons, want wij moeten haar bewijzen dat de Betooging van Zondag, bewijst dat het Algemeen Stemrecht een regiem is, dat overeenstemt met de openbare belangen van het land en kan samen gaan met onze openbare vrijheden. (Het orgaan van M. Lippens durft van openbare vrijheden spreken!)

Wij hebben reeds aangetoond dat er in het openbaar belang veranderingen en verbeteringen moeten komen:

- 1° In het belastingstelsel.
- 2° In het legerstelsel.
- 3° In het onderwijs.
- 4° In de regeling van den arbeid.
- 5° In het toekennen der jaarwedden.
- 6° In de inrichting der openbare diensten.

Wij sommen hier maar de voornaamsten op en meenen bewezen te hebben, dat zonder Algemeen Stemrecht al deze hervormingen een doode letter zullen blijven, aangezien er nu toch geen begin wordt mede gemaakt.

En *La Flandre* die op al die bewijsovoeringen nog niets heeft geantwoordt eischt nu bewijzen. Is dat niet om krankzinnig te worden? En hebben wij geen gelijk te zeggen dat het professorsblad ons de maan vraagt.

Het kan niet anders of de *Flandre* houdt er een bijzonder algemeen belang op na, namelijk dat der groote financiers, grondeigenaars en burgemeesters - vrijheidsschenders.

Dat het Algemeen Stemrecht het algemeen belang dier heeren niet zal bevorderen geven wij toe, het hoeft zelfs geen bewijs.

Een antwoord aan La Gazette:

Dikwijls is als een pleidooi ten voordeele van het Algemeen Stemrecht aangehaald, dat dit stelsel het bedrog belette dat op zulke ruime schaal met het cijnskiessysteem wordt gepleegd.

Mis, antwoordt *La Gazette*, want in den tijd van 6 jaren, van 1876 tot 1882, zijn er in Frankrijk 90 kiezingen verbro-

ken voor bedrog, omkoopning, bedreiging, enz.

Wat bewijst zulks? Nooit hebben wij het Algemeen Stemrecht als onfeilbaar aanzien, en dat is het ook niet, zoolang er bourgeois zullen zijn die stoffelijke drukking kunnen uitoefenen en ongelukigen wier armoede en ondergeschiktheid hen tot die laffe beginselloosheid leidt.

Maar zou *La Gazette* durven beweren, dat men even gemakkelijk stemmen koopt en dwang uitoefent onder het regiem van Algemeen Stemrecht als nu? Is er eene kas die genoeg gevuld is om al die stemmen te kopen?

En dan vergeet men de uitbreiding van het openbaar politiek leven, die meer licht, meer rechtzinnigheid en eerlijkheid bij de kandidaten voor gevolg zou hebben.

Durft ge dat loochenen, *Gazette*? Overigens, het feit dat men de kiezingen in Frankrijk verbreekt, is reeds een pleidooi ten voordeele van Algemeen Stemrecht.

Hier in België is het een gekend feit, dat men bij elke kiezing omkoopt, dwang uitoefent, enz., en de kiezingen worden doodeenvoudig goedgekeurd en niet verboden, trots de protestatie van *La Gazette* en hare confraters die nu het stelsel verdedigen, waarvan zij het bederf honderde malen hebben aangetoond.

« *L'Etoile belge* » vreest dat er eene revolutie zal uitbreken in België. Br...

En waarom? Omdat men 't volk stelselmatig zijne rechten blijft weigeren, omdat men geld nutteloos verspilt, de bloedwet laat bestaan of iets dergelijks? Volstrekt niet!

Omdat de decoratiën op onrechtvaardige wijze worden toegekend!

Of de bourgeois gedaald zijn sedert 1789, toen zij de koningen opknoopten en spotten met kruisen en lintjes...

Wij ontvangen uit Roesselare de volgende berekening, om het aantal manifestanten van Zondag 11. te tellen en die

op juiste of onjuiste basis gevestigd, toch volgens ons de waarheid zeer nabij komt.

« De betooging was twee uren lang; ik laat daarvan een half uur vallen, een vierde, voor tijdverlet: 't is te zeggen omdat ik schat dat wij geene vijf kilometers per uur gedaan hebben. Blijft dus nog een uur en half of 7500 meters. In iederen rang namen zeven tot acht personen plaats, wat voor twee rangen 15 personen uitmaakt en ik schat dat de rangen op 75 centimeters (wat veel is) afstand gemarcheerd hebben, dus voor twee rangen 1 1/2 meter.

« De uitslag is dezelfde alsof de betoogers in rangen zouden gegaan zijn van tien mannen op een meter afstand, wat door 7500 vermenigvuldigd wel 75,000 manifestanten oplevert.

« Iedereen zal moeten met mij bekenen dat mijne rekening op zeer eenvoudige en terzelfertijd op zeer verstaanbare wijze gemaakt is, en dat ik op dergelijke manier met andere cijfers klaar kom dan die van *L'Etoile Belge*, *Gazette* en tutti quanti. »

Ook al een argument! In Frankrijk zijn twee municipale raadsleden van St-Etienne veroordeeld, de eene tot 8 dagen gevang, de andere tot twee maanden om de roode vlag ontplooid te hebben in de straat, tijdens de begraafing der slachtoffers van de laatste mijnramp.

En de dragers van roode vlaggen in den stoet van Zondag 10 Augusti zullen niet eens vervolgd worden, merkt *La Flandre* aan.

In België bestaat het beperkt kiesstelsel en in Frankrijk het Algemeen Stemrecht.

Eh wel *Flandre* wij gaan u bij de ooren trekken. In het katholieke Mechelen zijn onze stoeten toegelaten en in het liberale Gent worden zij verboden. Is er daaruit te besluiten dat het katholicisme vrijheidsgezinder is als het liberalisme? Zeg, bewijst dit feit tegen de beginsels of tegen de twee personen, de twee burgemeesters?

Hetzelfde gebeurt in Frankrijk.

De daad die gij komt te vermelden bewijst niets tegen het Algemeen Stemrecht, maar veel tegen de stemmers, die dom genoeg zijn, om van hun recht gebruik te maken om aan opportunisten of doctrinair van uwen kaliber het roer der Republiek in handen te geven.

La Flandre zal verge'en daarop te antwoorden.

HET ZEGEVIEREND SOCIALISME

VOORGESTELD DOOR EEN Schoon Vrouwenbeeld in Gips

65 centimeters hoog, en prachtig geschilderd in verschillende kleuren, of kunstig gebronzd, is thans zichtbaar in voldoende hoeveelheid, ten lokale VOORUIT bij den poortier.

Beelden in gips fr. 2,50
— geschilderd — 5,00
— gebronzd — 5,00

De Sociale Hel

(UIT NET MIJ WERKESLEVEN)
door YVES GUYOT
met een voorwoord van F. Domela Nieuwenhuis.

AAN DE BESTUREN DER MAATSCHAPPIJEN

Wij berichten de Besturen dat onze magazijnen ruim voorzien zijn van

SCHRIJFGERIEF.

Calpins, Kleine Cahiers, Longuetten, Cahiers voor Verslagen, Kasboeken, Journals, Grootboeken, Kwitantieboeken, enz.

Alle soorten van Inkt, Pen-nen, Crayons, Porte-Plumes.

Dit alles te bekomen in het Bureel der Drukkerij, lokaal VOORUIT, Garenplaats.

Koopt uw Schrijfgerief in VOORUIT.

Uitg. E. Stautemas, Klokstraat, Gent, druk J. Foucaert, Oostakkerstraat, 198.

SOCIALISTISCHE SCHRIFTEN

te verkrijgen in VOORUIT, Garenplaats, Gent.

BROCHUREN	
Scheurkalender 1889	0 75
Liedjesboek, 5de bundel	0 15
Ontstaan en bloei van « Vooruit »	0 05
Door Algemeen Stemrecht tot Beterschap	0 15
Sociaal Democratisch Republiek	0 25
Het Palingoproer	0 25
Een woord aan de jongelingen	0 25
Mijn Afscheid aan de Kerk, F. D. N.	0 25
Almanak Vooruit voor 1888	0 20
— — — 1889	0 15
— — — 1890	0 15
Kerstnachtvertelling	0 20
Rijken en Armen	0 20
Oude en Nieuwe Wereldbeschouwing	5 00
Redevoering van Ansele	0 10
Programma der Belg. Werkliezen	0 10
Utopia	0 50
Het Groot Complot	0 10
De Voorkampers van Rochdale	0 20
Zes maanden in Argentina	0 10
De Puinhoopen	1 35
Het Minimum van Dagloon	0 10
Volledige Opstellen, Gerhard	0 85
Opstellen, Gerhard, 1e bundel	0 35
— — — 2de bundel	0 50
Coöperatief Congres 1887	0 10
Wat willen de Socialisten	0 12
Ziel en onsterfelijkheid	0 12
Kapitaal en Arbeid	0 12
Vrijheid en Gezag	0 12
Parlementarisme en Wetgeving	0 12
Kapitalisme en Socialisme 1e deel	0 35
— — — 2de deel	0 55
De Vrouw in de Maatschappij	0 15
Coöperatie en Socialisme	0 10
De Normale Arbeidsdag	0 50
De Dragonderhelm (Eng. Sue)	0 50
Troon en Kerker	1 25
De Petrustype of de Zwakke	0 15
Troon en Altaar	0 60
De Pilatustype of de Twijfelaar	0 15
Heiland Zola	4 00
Nana	4 00
Christus in het Vaticaan	0 20

Het Licht Verdrijft de Duisternis	0 15
De Gewapende Natie	0 10
Rede van F. D. N.	0 10
Toekomstige Inrichting der Maatschappij	0 25
Schetsen en Taf. der Fransche Revolutie	3 75
Aanklacht van Bloemvervalsching	3 25
Het Algemeen Stemrecht	0 10
Liedjesboek, vierde bundel	0 05
Novellen voor het Volk	0 70
Het Weefgetouw van den Tijd	3 00
Het Onderaardsch Rusland	0 75
Steven van den Grillenhof	3 00
Vrije Handel of Kapitaalbescherming	0 45
Geheimschrift	0 05
De Internationale	0 10
Lied : Wij zijn het Volk (met muziek)	0 25
Oproeping aan de Vrouwen	0 07
Fabelen voor oud en jong	0 25
De Leer van Sokrates	0 25
Debat Nieuwenhuis-Stuart	0 25
God en de Staat	0 35
Het Heelal	0 60
Dekt de Vlag de Lading?	0 40
Waar zal ik Elende vinden?	0 25
Openb. Discutie Westhoff-Nieuwenhuis	0 25
Zangen des Tijds	0 50
Moodpoging op Louise Michel	0 10
Coöperatie (Croll)	0 10
Rede F. D. N. over het Bankoetrot	0 10
Revolutionnaire Regeeringen	0 10
Robert Owen	0 10
Kunstkritiek der expositie in den Casino '89	0 10
Studenten-Almanak voor 1887	1 00
Schimmen en Schetsen	2 00
Alg. Stemr. in Beginsel en Toepassing	0 25
Volksbibliotheek : De Godsd. van kapitaal	0 25
id. Het leven van Lykurgus	0 25
id. Een paar hoofdstukken van John Stuart Mill	0 25
id. De Vrouw en de Zeden	0 25
Gesprek tusschen twee Boerenarbeiders	0 20
Het Loonsysteem (Krapotkine)	0 12
Met welke hinderpalen heeft het Openbaar	0 15
Onderwijs te kampen	0 15
De Voortplanting	0 15

Tot Aanval en Verdeliging	0 10
Vrije Gedachte of Socialisme	0 10
Algemeene Werkstaking	0 10
Gedichten De Gratie (met portret)	1 00
Ontwikkeling van het Socialisme	0 50
Geschiedenis der Commune van Parijs	1 25
De Fransche Revolutie (W. Blos)	4 55
Weg met de Sociaal democraten	0 12
Is het Socialisme eene Dwaling?	0 12
Maatschappelijk en Privaat Eigendom	0 30
Mijn Afscheidsgroet aan de Arbeiders	0 10
Wat willen de Socialisten	0 10
Oranje boven	0 15
De Godspast	0 12
Voor of tegen het Socialisme	0 05
De Sociale Hel (6 afl. à fr. 0,50)	3 00
Domine, Pastoor of Rabbi	0 20
Laatste Woorden eens Gehangene	0 25
De Zwarte Non	1 25
De Nikodemustype of de vreesachtige	0 15
Met Jezus voor of tegen ons	0 12
Negende deel : Verborgenheden des Volks (Jeanne d'Arc)	0 75
Kapitaal en Arbeid (Karl Marx)	0 60
Zakboekje voor het Volk	0 25
Eene stem uit het levend graf van Siberie	0 12
Christendom en Socialismus (Rienzi)	0 60
De evangennissen	0 25
Het licht der Nieuwe Wereld	1 25
De Sociale Kwestie opgelost	0 30

FRANSCH BROCHURES.	
Almanach du Peuple 1889	0 15
Exposition internationale d'Anvers	1 50
La Grève Générale	0 10
Almanach démocratique pour 1889	0 15
Biblioth. Popul. : Programme Radical	0 25
id. Le Vicair de Noirval	0 25
id. Ouvrière Dentillière	0 25
id. La Belgique en 1886	0 25
id. Le Droit à la Paresse	0 25
id. Mon Oncle le Juris-consulte	0 25
id. Revers d'une Médaille	0 25

Biblioth. Popul. : Quintessence du Socialisme	0 25
id. La Vénalité	0 25
id. Sacrifié pour le Peuple	0 25
id. Evolution Sociale en Belgique	0 25
id. Un Coin de la Vie de Misère	0 25
id. L'Abbé Delacollonge	0 25
id. Lettres démocratiques	0 25
Almanach du Peuple 1890	0 15
Pauvre Belgique	0 10
Falsification de la Farine	0 25
La Coopération	0 10
L'Economie Politique par Tchernichewski	0 60
Minimum de Salaire	0 10
Le Logement de l'Ouvrier	3 50
Essai sur le Salaire	1 50
Propriété Clericale et Bourgeoise	0 25
Général Vandersmissen	0 10
La Question Ouvrière	0 10
Debout pour le Suffrage Universel	0 02
Les Accidents du Travail	0 25
Huit Heures de Travail	0 02
Compte Rendu du Congrès de Jolimont	0 10

PORTRETTE	
Phot. der inricht. van Vooruit	0 10
Portret Domela-Nieuwenhuis (groot-form.)	1 25
— — — (klein-form.)	1 25
Roorda van Ysinga (groot-formaat)	1 50
— — — (klein-formaat)	0 75
Marx (groot formaat)	0 90
Lietknecht	0 10
Bebel	0 10
C. De Paepse	0 05
H. Gerhard	0 05
Ansele-Van Beveren	0 60
Kunststuk Defuisseaux	0 40
Moyson-Zetternam	0 10
Schandalen van Londen (het paar)	0 40
De mannen der Commune	0

Zouden pen die ge Ge begre hé? Pretent kop hoog vooruit, rieurs zijn. kuliërs te stoffantie een schip al te kun sten, den van al 't v van, enfi te zijn! Eh wel? Hoe ve geenen sla Zegt m En 't is ruimer te zalfden ke laar tot de heel den den als be scheid, h tentie. Ge wor geboren. Ook du de kinder eerste ver pretentie Als me kleeding oogen spr waarwoor vertolken terwijl hij suen noe mijne, oe Daar m steen. Zel daar wijv deel : me ouders st van harte hunne sch hertelapn nen koop in d'ooe Van k men zijne de boktan blijft de periode karakter Het is ste voorw pretentie gewone v Iedere zich wel ging om te gerak kreeg.... Het id